

A konduktív edukáció és hatása a gyermekek orális egészségi állapotára

Az orvosi rehabilitációban részesülő speciális ellátást igénylő
betegek fogászati ellátása

2023

Dr. Tábi Dalma, Dr. Tóducz Emma

Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet

SEMMELWEIS
EGYETEM 1769

Speciális ellátást igénylő gyermekek

- A különleges egészségügyi ellátást igénylő gyermekek azok, aki:
krónikus fizikai, fejlődési, viselkedési vagy érzelmi betegségben szenvednek

vagy

fokozottan veszélyeztetettek,

és akiknek olyan típusú vagy mértékű egészségügyi és kapcsolódó ellátásokra van szükségük, amelyek meghaladják a gyermekek általánosan igényelt szükségleteit.

Számuk

A fogyatékoság típusa	Type of deficiency	-14	15-19
		Összesen – Total	
Mozgássérült	Movement deficiency	4 573	2 391
Gyengénlátó, aliglátó	Hard of seeing	2 344	1 717
Vak	Blind	247	186
Nagyothalló	Hard of hearing	1 596	865
Siket	Deaf	378	264
Súlyos belszervi fogyatékos	Serious deficiency of internal organs	2 160	764
Mentálisan sérült (pszichés sérült)	Mental (psychic) deficiency, injury	1 648	1 059
Értelmi fogyatékos	Mental retardation	6 094	4 083
Beszédhibás	Speech handicap	2 151	760
Beszéd fogyatékos	Speech deficiency	1 962	598
Autista	Autism	2 598	735
Siketvak (látás- és hallássérült)	Deaf and blind (sight and hearing deficiency)	124	61
Egyéb	Other	260	105
Ismeretlen	Unknown	254	122
Összesen	Total	26 389	13 710
Fogyatékossgal élők	Persons living with deficiency	23 190	11 931

40.099

Speciális ellátást igénylő gyermekek fogorvosi ellátása

- “(2) A fogorvos **köteles ellátni** az ellátási területéhez tartozó körzetben lakó személyeket. (3) A házi orvos és a fogorvos **köteles ellátni** továbbá a rendelési idejében hozzá forduló személyeket, ha heveny megbetegedésük vagy krónikus betegségük miatt ellátatlanságuk az egészséget károsító vagy a gyógyulást lassító állapotromláshoz vezethet.”
- (2) A beteg - **amennyiben ezt egészségi állapota lehetővé teszi** - köteles az ellátásában közreműködő egészségügyi dolgozókkal képességei és ismeretei szerint az alábbiak szerint együttműködni:
 - f) * a gyógyintézet házirendjét betartani,
- 131. § (1) A hozzá forduló beteg vizsgálatát a betegellátásban közvetlenül közreműködő orvos **megtagadhatja**, amennyiben a szükséges ellátás nyújtásához az egészségügyi szolgáltatónál **nincsenek meg a személyi, illetve tárgyi feltételek** és a beteget beutalja az ellátásra szakmailag illetékes egészségügyi szolgáltatóhoz
- (5) Az orvos a beteg ellátását akkor is megtagadhatja, ha
- b) **a beteg együttműködési kötelezettségét [26. § (2) bekezdés] súlyosan megsérti,**
- c) vele szemben a beteg sértő vagy fenyegető magatartást tanúsít, **kivéve, ha e magatartását betegsége okozza**
- TB125** Különleges gondozásra szoruló, fogyatékkal élő személyek fogászati szakellátása (1610 pont) - külön szerződés szükséges

Ellátásuk Magyarországon

- Semmelweis Egyetem
 - Arc-, Állcsont- és Szájsebészeti Klinika – Rehabilitációs Osztály
 - Fogászati és Szájsebészeti Oktató Intézet - Pető Intézet
 - Fogorvosi Oktatási Centrum és Igazgatóság
- Heim Pál Gyermekkórház
- Bethesda Gyermekkórház
- Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kórház és Egyetemi Oktató Kórház
- Pécsi Tudományegyetem Klinikai Központ
- Debreceni Egyetem – Különleges gondozásra szoruló gyermekek fogászati szakellátása
- Szegedi Egyetem- Fogászati és Szájsebészeti Klinika

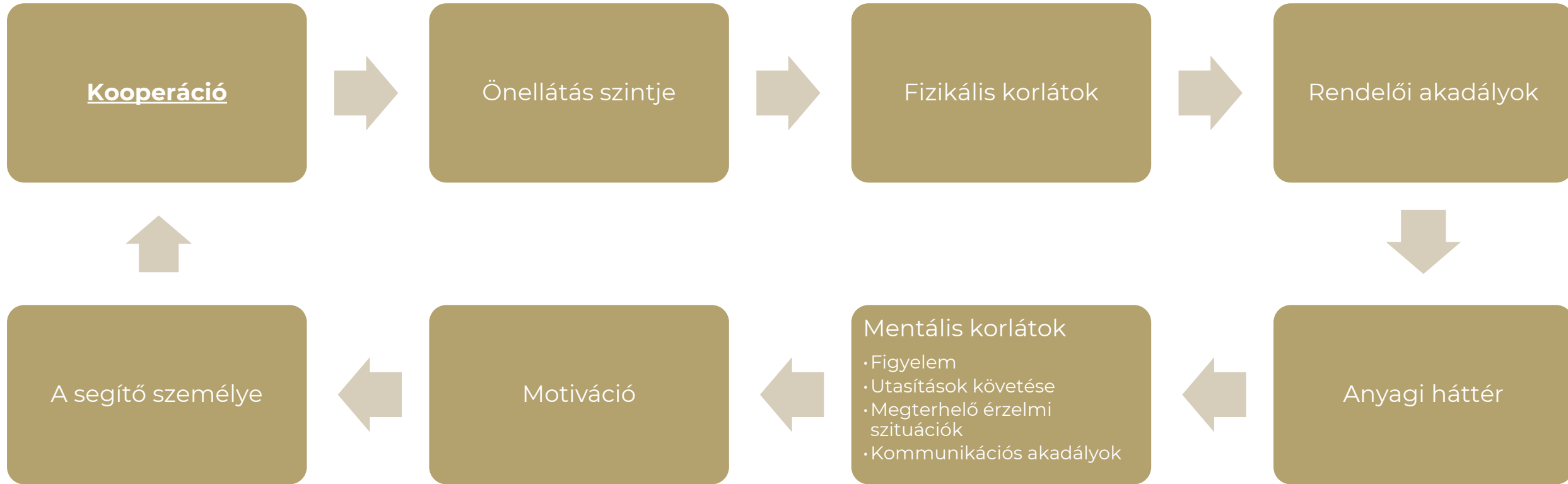

Ellátás a Pető Intézetben

- Heti 5 nap
 - 4 nap Konduktív Gyakorló Általános Iskola és Kollégium
 - 1 nap Pető András Gyakorló Óvoda
- Gyermekfogászati szakorvosok
 - Prevenció, konzerválófogászat, szájsebészet
 - Fogszabályzás

Nehézségek

Frankl skála

1: KIFEJEZETTEN NEGATÍV (--)

- A kezelés elutasítása, erőteljes sírás, félelem, vagy a szélsőséges negativitás bármely más nyílt jele.

2: NEGATÍV (-)

- Vonakodva fogadja el a kezelést, nem együttműködő, a negatív attitűd jele, de nem kifejezett, azaz mogorva, visszahúzódó.

3: NEGATÍV POZITÍV

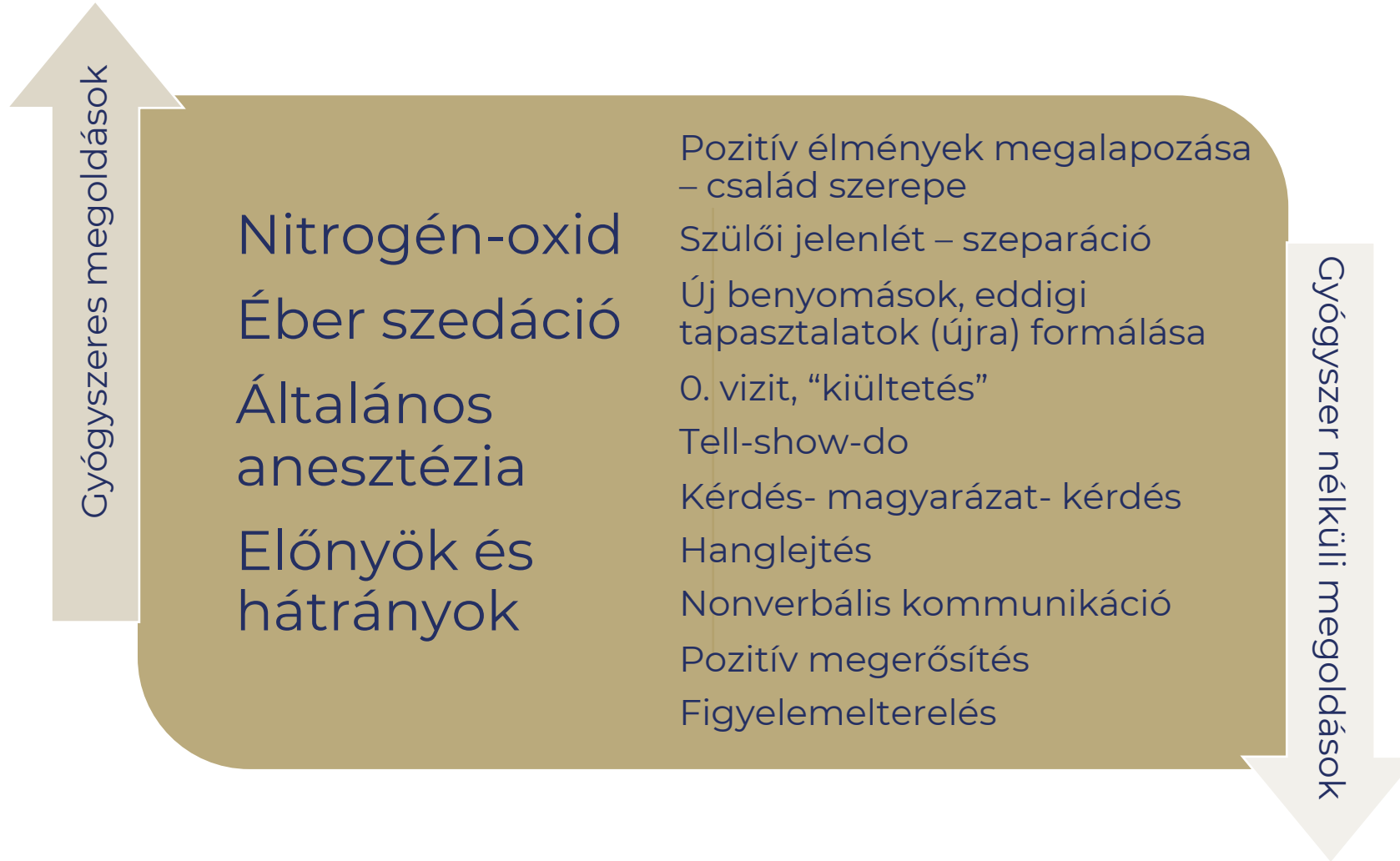
- Ingadozás a nem együttműködő magatartás és a ki nem mondott negatív attitűd némi jele, valamint a kezelés óvatos elfogadása között, a látogatás során változó fenntartásokkal.

5: KIFEJEZETTEN POZITÍV (++)

- Jó kapcsolat a fogorvossal, érdeklődik a fogászati eljárások iránt, nevet és élvezi a helyzetet.

Kezelési lehetőségek

Eddigi adatok

- Fogászati Indexek: DMF-T
 - Szuvas – hiányzó – tömött fogak száma
 - 0-28
 - Progrediáló érték
 - WHO protokoll
- 2021- Dr. Orsós Mercédesz, Dr. Németh Orsolya
 - df-t: 1.87, DMF-T: 1.15
 - Legrosszabb adatok : GMFCS II, III
 - 19.6% segítséget igényel a fogmosásban
 - Gingivitis 66,7% a GMFCS IV és V csoportban
 - Utolsó fogorvosi vizsgálat : 46,2% sürgősségi beavatkozás

Orsós, M., Antal, D., Veres, D. S., Nagy, K., & Németh, O. (2021). Oral Health, Dental Care and Nutritional Habits of Children with Cerebral Palsy during Conductive Education. *The Journal of clinical pediatric dentistry*, 45(4), 239–246. <https://doi.org/10.17796/1053-4625-45.4.4>

Hogyan segíthetünk ?

Konduktív pedagógia

- 1955: konduktív mozgásterápia – Pető
- Konduktív mozgás**pedagógia**
 - Mozgásnevelés
 - Beszédnevelés
 - Önellátás
 - Munka-mozgások tanítása
 - Óvodai és iskolai oktatás
- Komplex feladat, nem szétválasztható- együtt fejlődnek a készségek
 - Konduktorok szerepe
 - Iskola felépítése: csoportszobák, mosdó, fogorvosi rendelő

MÓDSZERTAN

Iskola fogászat

Prevenációs
Oktatás

Középiskola

Speciális ellátást igénylő
iskolák

Általános Iskola

Óvoda

5-6 osztály – 50 perc
10-12 éves korcsoport
TERMÉSZETTUDOMÁNY

„Fogorvos/dentálhigiénikus közreműködésével szájápolási preventív foglalkozás tartása”

Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség

TÉMAKÖR: Az emberi szervezet felépítése, működése, a testi-lelki egészség

JAVASOLT ÓRASZÁM: 10 óra

TANULÁSI EREDMÉNYEK

A témakör tanulása hozzájárul ahhoz, hogy a tanuló a nevelési-oktatói szakasz végére:

- érti, hogy a szervezet rendszerként működik;
- tisztában van a testi és lelki egészség védelmének fontosságával;
- tisztában van az egészséges környezet és az egészségmegőrzés közti összefüggéssel.

A témakör tanulása eredményeként a tanuló:

- felismeri és megnevezi az emberi test fő részeit, szerveit;
- látja az összefüggéseket az egyes szervek működése között;
- érti a kamaszkori testi és lelki változások folyamatát, élettani hátterét;
- tisztában van az egészséges életmód alapelveivel, azokat igyekszik betartani.

FEJLESZTÉSI FELADATOK ÉS ISMERETEK

- Az emberi test fő részeinek és szerveinek felismerése
- Az egyes életszakaszok legfontosabb jellemzői
- A kamaszkori érés, testi és lelki változások
- Adatok elemzése különböző korcsoportú emberek egészségi állapotáról
- A mozgás és a fizikai, szellemi teljesítőképesség összefüggései
- Táplálékpiramis
- Elhízás és kóros soványosság
- Az érzékszervek védelmét biztosító módszerek és eszközök
- A környezet és az ember egészsége közötti kapcsolat

FOGALMAK

szerv, érzékszerv, szervrendszer, szervezet, túlsúly, alultápláltság, táplálékpiramis, egészség, betegség, járvány, egészséges életmód, szenvedélybetegség, serdülés

JAVASOLT TEVÉKENYSÉGEK

- Az emberi egészségre kötődő adatok (testsúly, testmagasság, vércukorszint, koleszterinszint) elemzése
- Emberi egészséggel kapcsolatos szövegek elemzése
- Mozgásos feladatok, játékok megvalósítása
- Kiselőadás készítése a kiskamaszkori bőrápolással kapcsolatban
- Tartásjavító gyakorlatsor összeállítása, bemutatása
- Fogorvos/dentálhigiénikus közreműködésével szájápolási preventív foglalkozás tartása
- Egészséges étkezési napirend összeállítása
- A látás és hallás védelméről szóló szövegek feldolgozása
- Az elsősegélynyújtás alapvető lépéseinek megismerése gyakorlati foglalkozás/kisfilm segítségével
- A dohányzás káros hatásait bemutató modell készítése

OKTATÁS

PETŐ INTÉZET

FOGÁSZATI PREVENTÍV
OKTATÁS
Önkéntes

FOGORVOSI RENDELŐ

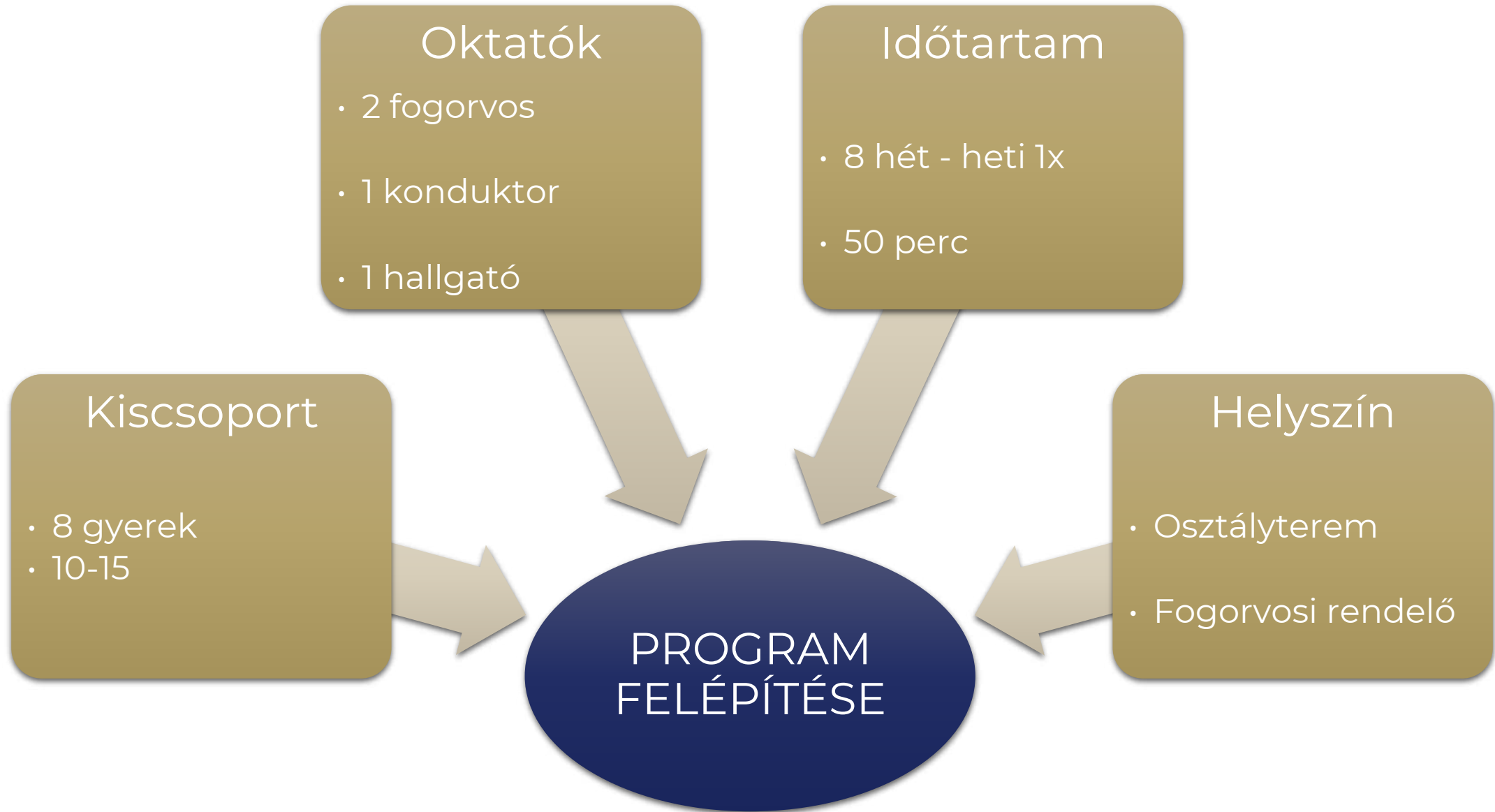
GYERMEKEK

GONDOZÓK

KONDUKTOROK

FOGORVOS/ASSZISZTENSNŐ

FOGORVOSOK

FOGÁSZATI PREVENTÍV PROGRAM FELADATAI

A PREVENCIÓS PROGRAM FELOSZTÁSA

1. hét:
Kik vagyunk mi?
Szűrővizsgálat I.

2.hét:
A szájüreg részei,
fog –és fogágy
betegségei,
kezelések

3-4.hét:
A fogmosás
elmélete és
gyakorlata

5-6. hét:
A fogorvosi rendelő
bemutatása,
ismerkedés a
hangokkal és a
műszerekkel
elméletben és
gyakorlatban

7.- 8. hét:
Kooperáció a
fogorvosi
rendelőben,
ismétlés
Szűrővizsgálat II.

16. hét :
Szűrővizsgálat III.

A TANÓRA IDŐBEOSZTÁSA

IDŐ	TEVÉKENYSÉG
5 - 10 perc	ismerkedés – bemutatkozás- bemelegítés/ ismétlések
10 - 15 perc	Téma bemutatása, megbeszélése
10 perc	Játékos gyakorlás, egyéni igényekhez való igazítás, ismétlés
5 perc	Jutalmazás, elköszönés

1. foglalkozás:
Kik vagyunk mi?
Szűrővizsgálat I.

Vegyes- és Maradófogazat

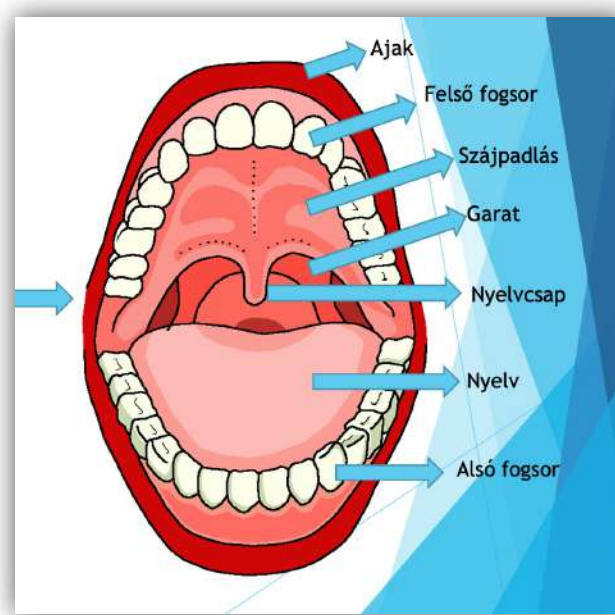
BAKTÉRIUMOK

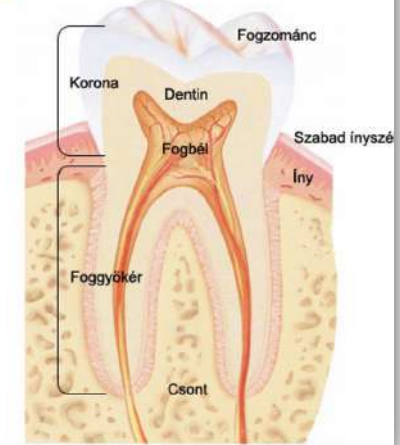
FOGVÉDELEM (fog, fogíny, nyelv)

2.hét:
A szájüreg részei, fog-
és fogágy
betegségei,
kezelések

FOG ANATÓMIÁJA (külső, b fogbél)

CARIESES FOG

FOGÍNYGYULLADÁS, FOGKŐELTÁVOLÍTÁS

2.hét:
A szájüreg részei, fog-
és fogágy
betegségei, kezelések

BEGYULLADT FOG

BÖLCSESSÉGFOG

TRAUMA

BETEGESÉGEK, ELVÁLTOZÁSOK

ISMÉTLŐ, JÁTÉKOS GYAKORLATOK

3.hét:
A fogmosás
elmélete

ISMÉTLŐ, JÁTÉKOS GYAKORLATOK

3.hét:
A fogmosás
elmélete

3.hét:
A fogmosás elmélete

MIRE VAN SZÜKSÉGEM? (fogkrém, fogkefe, pohár, törölköző)

Fogmosási előkészületek

Fogmosás segítséggel
(kinek segítenek, hogyan segítenek)

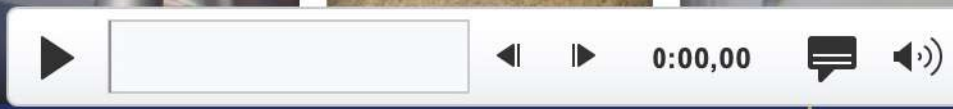
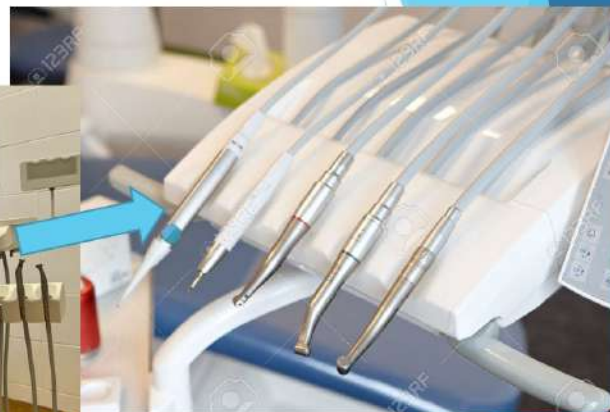

4.hét:
A fogmosás
gyakorlata

5. hét:

A fogorvosi rendelő bemutatása, ismerkedés a hangokkal és a műszerekkel

Fogorvosi szék részei 1.

6. hét:

A fogorvosi rendelő
bemutatása,
ismerkedés a
hangokkal és a
műszerekkel

7.- 8. hét: Kooperáció
a fogorvosi
rendelőben, ismétlés

Szűrővizsgálat II.

Akadálymentesített rendelő

AKADÁLYMENTES HELY

Fogászati röntgen szoba

Orvos, asszisztens helye a rendelőben

EREDMÉNYEINK ÉS KÖVETKEZTETÉSEK

JÖVŐKÉP

A gondozók, ápolók, szülők és konduktorok 1 órás oktatásába való bevonása

Szakkör indítása

Több játékos, mozgást fejlesztő gyakorlat bevezetés

Különböző szakemberek felkeresése, itthon, külföldön, tudás felhasználása

KÖSZÖNJÜK A
FIGYELMET!